

Іле өзенінің аңғарында орналасқан «Алтын-Емел» мемлекеттік ұлттық табиғи паркі 1996 жылғы сәуірде бірегей табиғатты, археологиялық және тарихи-мәдени ескерткіштерді, жануарлар мен өсімдіктердің сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлерін сақтау мақсатында құрылған.

«Алтын-Емел» МҰТП Жетісу облысының Кербұлақ (аудандық орталығы – Сарыөзек к.) және Панфилов (Жаркент қ.) аудандарының аумағында орналасқан. Солтүстіктен оның аумағы Алтын-Емел, Матай, Дегерес, Шолақ тауларымен қоршалған. Парктің Оңтүстік табиғи шекарасы Іле өзені мен Қапшағай су қоймасы болып табылады. Ұлттық паркі аумағының ауданы 307 мың га құрайды.

VISIT
ZHETYSU

«Visit Zhetysu»
Туристтік ақпараттық орталығы

040000, Қазақстан Республикасы,
Жетісу облысы, Талдықорған қ.,
Қадырғали Жалайыри даңғ., 3/2.

+7 (7282) 41-50-65
+7 (7282) 41-82-15

visitjetisu@mail.ru

visitzhetysu

visitzhetysu

visitzhetysu

www.visit-zhetysu.kz

VISIT
ZHETYSU

АЛТЫН-
ЕМЕЛ

МЕМЛЕКЕТТІК ҰЛТТЫҚ ТАБИҒИ ПАРКИ

АЙҒАЙҚҰМ

Жоңғар Алатауы - Үлкен және Кіші Қалқан жоталарының арасында биіктігі шамамен 150 метрді және ұзындығы 3 км құрайтын барқан орналасқан. Құрғақ ауа-райында кварц құмының үйкелісінен бұл құмдар органдық музыкаға ұқсас әуезді дыбыс шығарады. Мұндай ерекше құбылыс әлемнің санаулы жерінде ғана кездеседі.

АҚТАУ БОРЛЫ ТАУЛАРЫ

Іле өзенінің оң жағалауында орналасқан сирек кездесетін түрлі-түсті жыралар мен шатқалдар шамамен 400 миллион жыл бұрын ежелгі теңіздің шөгінді түзілімдерінен пайда болған. Борлы таулар 1000 м биіктікке жетеді, ұзындығы 30 км қашықтыққа созылып жатыр және ерте миоцен фаунасы мен флорасының қалдықтарын сақтап қалған ландшафттық қорық пен палеоботаникалық аймақ ретінде құнды болып табылады.

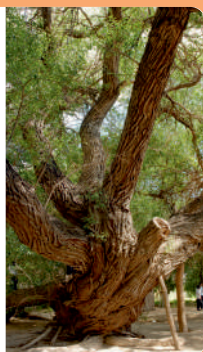
ҚАТУТАУ ЛАВА ТАУЛАРЫ

Миллиондаған жылдар бұрын Қатутау тауларының орнында екі үлкен сөнбеген жанартау болған. Қызған жер асты лавасы сыртқа шығып, қатып, таңқаларлық пішіндерге ие болған. Мыңдаған жылдар бойы жел мен судан жеміріліп ерекше фигуралар қалыптастырған. Таулар негізінен лава мен соған қатысты жыныстардан түзілген.

700-ЖЫЛДЫҚ ТАЛ

Қосбастау шатқалында, Басши ауылынан 28 км қашықтықта, Қатутау және Ақтау тауларына барар жолда бірнеше көне ағаштар өседі. Олардың ішіндегі ең ірісі - 700 жылдық ағаш халық арасында қасиетті деп құрметтеледі. Ағаштың бұтақтарында туристер тілектерін білдіген түрлі-түсті баулар байланған.

БЕСШАТЫР САҚТАР ҚОРЫМЫ

Бесшатыр қорымы - біздің дәуірімізге дейінгі VI-IV ғасырға жататын тиграхауда сақтарының тайпа басшыларының қабір кешені. Іле өзенінің оң жағалауында, батысында Дегерес жотасы (Жоңғар Алатауы) мен шығысында Кіші Қалқан таулары арасындағы Шылбыр шатқалында орналасқан. Ең үлкен Патша қорғанының биіктігі 17 м, диаметрі - 105 м құрайды. Бесшатыр қорымының жалпы ауданы - шамамен 2 шаршы км.

ТАҢБАЛЫ ТАС ПЕТРОГЛИФТЕРІ

Петроглифтер ұлттық парктің барлық аумағында кездеседі. Әсіресе Теректісай шатқалында көп. Қола дәуірі шеберлерінің жартастағы суреттері аңшылық көріністерін, жабайы және үй жануарларын, салт жораларды, сондай-ақ күн жүзді құдайларды бейнелейді.

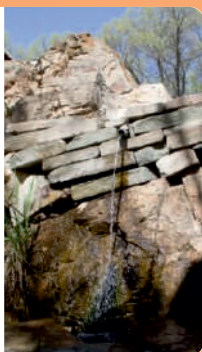
ОШАҚТАС ЕСКЕРТКІШІ

Ошақтас тастар ескерткіші Кіші Қалқан тауларының жанында, Мыңбұлақ кордонынан 1,5 км және Әнші құм төбесінен 10 км қашықтықта орналасқан. Аңыз бойынша, бұл құрылыс - XIII ғасырда осы жерден өткен Шыңғыс ханның әскеріне тамақ пісіруге арналған үлкен ошақтан қалған деседі. Басқа нұсқа бойынша - тік тұрған тастар белгі беру мұнарасы ретінде қызмет еткен.

ШОҚАН УӘЛИХАНОВ БҰЛАҒЫ

Үлкен және Кіші Қалқан тауларының арасында, Айғайқұм барқанынан 900 м қашықтықта, Шоқан Уәлихановтың есімі берілген мөлдір бұлақ бар. 1856 жылы мұнда ұлы ағартушы ғалым және саяхатшы Шоқан Уәлиханов Ресейден алыс Қашқарияға сапары кезінде экспедициясымен демалған. Кейіннен ол өз жазбаларында осы таңғажайып жерлерді сипаттаған.

АУМАҚТА ҮШ ЭКСКУРСИЯЛЫҚ МАШРУТ ЖҰМЫС ЖАСАЙДЫ

1

№1 экскурсиялық маршрут

Басши ауылы - Шыған кордоны - Мыңбұлақ кордоны - Ошақтас ескерткіштері - тораңғы тоғайы - Ш. Уәлиханов бұлағы - Айғайқұм төбесі табиғи ескерткіші. Маршруттың жалпы ұзындығы - 50 км құрайды.

2

№2 экскурсиялық маршрут

№1 бекет - Тайғақ шатқалы - Таңбалы Тас петроглифтері - Бесшатыр сақтар қорымы. Маршруттың жалпы ұзындығы - 52 км құрайды.

3

№3 экскурсиялық маршрут

Басши ауылы - Ақтау - Қатутау - 700 жылдық Тал (Қосбастау кордоны). Маршруттың жалпы ұзындығы - 87 км құрайды.

ФЛОРА

«Алтын-Емел» МТҮП флорасы түптік өсімдіктердің 1800 түрін қамтиды, олардың 29-ы және мысалы, Сиверс алма ағашы, Іле бөріқарақаты, Кавказ таудағаны, қызғылт семізот, Гердер прангосы секілді 31 эндемиктер ҚР Қызыл кітабына енгізілген.

ФАУНА

«Алтын-Емел» МҮТП фаунасында сүтқоректілердің 70 түрі, құстардың 260-қа жуық түрі, бауырымен жорғалаушылардың 25 түрі, қосмекенділердің 5 түрі, балықтардың 28 түрі бар. Оның 44 түрі ҚР Қызыл кітабына енгізілген, оның ішінде сүтқоректілердің 11 түрі (құлан, арқар, қарақұйрық, қар барысы, Тянь-Шань қоңыр аюы, Түркістан сілеусіні) және құстардың 28 түрі (бүркіт, жыланшы қыран, сайрақ, қозықұмай, құмай, тырна) бар.

Государственный национальный природный парк «Алтын-Эмель», расположенный в долине реки Или, создан 10 апреля 1996 года с целью сохранения уникальной природы, археологических и историко-культурных памятников, редких и исчезающих видов животных и растений.

ГНПП «Алтын-Эмель» находится на территории Кербулакского (районный центр – п. Сарыозек) и Панфиловского (г. Жаркент) районов области Жетісу. С севера его территория обрамлена горами Алтын-Эмель, Матай, Дегерес, Шолак. Южной естественной границей парка являются река Или и Капчагайское водохранилище. Площадь территории национального парка составляет 307,тыс. га.

VISIT
ZHETYSU

Туристский информационный центр
«Visit Zhetysu»

📍 040000, Республика Казахстан,
область Жетісу, г.Талдыкорган,
пр.Кадыргали Жалайыри, 3/2.

☎ +7 (7282) 41-50-65
+7 (7282) 41-82-15

✉ visitjsetsu@mail.ru

📷 visitzhetysu

🎵 visitzhetysu

📺 visitzhetysu

🌐 www.visit-zhetysu.kz

VISIT
ZHETYSU

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
ПРИРОДНЫЙ ПАРК

АЛТЫН-
ЭМЕЛЬ

ПОЮЩИЙ БАРХАН

Между хребтами Жонгарского Алатау – Улькен и Киши Калкан – лежит песчанная дюна длиной 3 км и высотой 150 м. В сухую погоду из-за трения кварцевого песка бархан издает мелодичный звук, похожий на органную музыку. Этот уникальный феномен встречается только в нескольких местах мира.

МЕЛОВЫЕ ГОРЫ АКТАУ

Редкой красоты цветные ущелья и каньоны, расположенные на правом берегу реки Или, возникли около 400 млн лет назад от осадочных отложений древнего моря. Меловые горы достигают высоты до 1000 м и протяженности 30 км, и представляют собой ценность как ландшафтный заповедник и палеоботанический район, сохранивший остатки фауны и флоры раннего миоцена.

ЛАВОВЫЕ ГОРЫ КАТУТАУ

Миллионы лет назад на месте появления гор Катутау действовали два больших вулкана. Раскаленная подземная лава, вырываясь наружу и застывая, приняла причудливые формы. Тысячелетия ветровой и водной эрозии сформировали необычные фигуры. Горы сложены в основном из лавы и сопутствующих пород.

700-ЛЕТНЯЯ ИВА

В урочище Косбастау, в 28 км от села Басши, по пути к горам Катутау и Актау, произрастают несколько деревьев-старожилов. Самое крупное из них достигает 700-летнего возраста и почитается в народе как священное. Ветви дерева украшены цветными лентами, которые повязывают туристы, загадывая желание.

САКСКИЕ КУРГАНЫ БЕСШАТЫР

Некрополь Бесшатыр – комплекс усыпальниц вождей племени саков-тиграхауда, датируемый VI-IV веком до н.э. Расположен на правом берегу реки Или, в урочище Шылбыр между хребтом Дегерес (Жонгарский Алатау) на западе и горами Киши Калкан на востоке. Самый большой Царский курган, имеет высоту 17 м, диаметр – 105 м. Общая площадь могильника Бесшатыр – около 2 кв.км.

ПЕТРОГЛИФЫ ТАНБАЛЫ ТАС

Петроглифы встречаются на всей территории национального парка. Особенно их много в урочище Теректы. Наскальные рисунки мастеров бронзового века изображают сцены охоты, диких и домашних животных, ритуалы, а также «солнцелики» божеств.

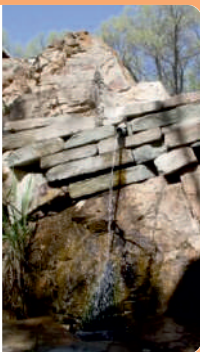
КАМЕННЫЕ СТЕЛЫ ОШАКТАС

Стелы Ошактас находятся недалеко от гор Киши Калкан, в 1,5 км от кордона Мынбулак и в 10 км от Поющего бархана. Легенда гласит, что сооружение – остатки громадного очага для варки пицци войску Чингисхана, проходившему через эту местность в 13 веке. По другой версии – вертикально стоящие камни служили сигнальной башней.

РОДНИК ШОКАНА УАЛИХАНОВА

Между гор Улькен и Киши Калкан, на расстоянии 900 м от Поющего бархана, находится родник с кристально чистой водой, носящий имя Ш. Уалиханова. В 1856 году здесь отдыхал великий ученый-просветитель и путешественник Ш. Уалиханов со своей экспедицией во время путешествия из России в далекую Кашгарию. Впоследствии в своих трудах он описал эти удивительные места.

НА ТЕРРИТОРИИ ПАРКА ДЕЙСТВУЮТ ТРИ ЭКСКУРСИОННЫХ МАРШРУТА:

1 Экскурсионный маршрут №1:
с.Басши – кордон Шыган – кордон Мынбулак – каменные стелы Ошактас – туранговые рощи – родник Ш. Уалиханова – памятник природы Поющий Бархан. Общая протяженность маршрута – 50 км.

2 Экскурсионный маршрут №2:
Пост №1 – ущелье Тайгак – петроглифы Танбалы тас – сакские курганы Бесшатыр. Общая протяженность маршрута – 52 км.

3 Экскурсионный маршрут №3:
с. Басши – Актау – Катутау – 700-летняя Ива (кордон Косбастау). Общая протяженность маршрута – 87 км.

ФЛОРА

Флора ГНПП «Алтын-Эмель» включает 1800 видов сосудистых растений, 29 из которых внесены в Красную книгу РК, и 31 эндемиков, таких как яблоня Сиверса, барбарис Илийский, каркас Кавказский, родиола розовая, прангос Гердера.

ФАУНА

Фауна ГНПП «Алтын-Эмель» насчитывает 70 видов млекопитающих, около 260 видов птиц, 25 видов пресмыкающихся, 5 видов земноводных, 28 видов рыб. Из них 44 вида занесены в Красную книгу РК, в том числе 11 видов млекопитающих (кулан, архар, джейран, снежный барс, тьянь-шаньский бурый медведь, туркестанская рысь) и 28 видов птиц (орел, змеяд, дрозд, бородач, гриф, журавль).

“Altyn-Emel” State National Nature Park is a stunning natural area located in the beautiful Ili River valley. Established on April 10, 1996, this park was created to protect its unique landscapes, rich history, and rare plants and animals.

“Altyn-Emel” SNNP is situated in the Zhetysu Region of Kazakhstan, covering parts of the Kerbulak District (with its center in Saryozek village) and the Panfilov District (home to the city of Zharkent). Surrounded by the majestic Altyn-Emel, Matay, Degeres, and Sholak mountains to the north, the park features the Ili River and the Kapchagay Reservoir as its southern borders. The total area of the national park is 307,000 hectares.

«Visit Zhetysu»
Tourist information center

📍 040000, Republic of Kazakhstan,
Zhetysu Region, Taldykorgan City,
3/2 Kadyrgali Zhalayiri Avenue.

☎ +7 (7282) 41-50-65
☎ +7 (7282) 41-82-15

✉ visitjetisu@mail.ru

📷 visitzhetyusu

📺 visitzhetyusu

📺 visitzhetyusu

🌐 www.visit-zhetysu.kz

VISIT ZHETYSU

ALTYN-EMEL

STATE NATIONAL NATURE PARK

THE SINGING DUNE

Between the ridges of the Zhongar Alatau, Ulken and Kishi Kalkans lies a 3-kilometer-long and 150-meter-high sand dune. In dry weather, due to the friction of quartz sand, the dune produces a melodic sound resembling organ music. This unique phenomenon can only be found in a few places around the world

THE CHALK MOUNTAINS OF AKTAU

The stunningly colorful canyons and gorges of the Aktau Mountains, located on the right bank of the Ili River, were formed about 400 million years ago from the sedimentary deposits of an ancient sea. Reaching heights of up to 1,000 meters and stretching for 30 kilometers, these Chalk Mountains are valued both as a landscape reserve and a paleobotanical site, preserving remnants of Miocene-era flora and fauna.

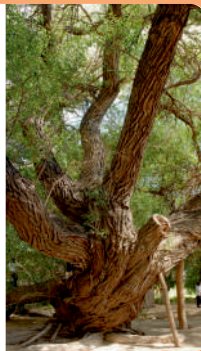
THE LAVA MOUNTAINS OF KATUTAU

Millions of years ago, two massive volcanoes erupted in the area where the Katutau Mountains now stand. Hot underground lava, bursting to the surface and cooling, took on bizarre shapes. Over millennia, wind and water erosion sculpted the unusual figures that we see today. The mountains are primarily composed of lava and associated rocks.

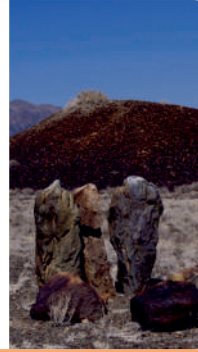
THE 700-YEAR-OLD WILLOW

In the Kosbastau gorge, 28 kilometers from the village of Basshi, along the road to the Katutau and Aktau mountains, several ancient trees grow. The largest of them is 700 years old and is revered by locals as sacred. Tourists often tie colorful ribbons to its branches, making a wish.

THE SAKA BURIAL MOUNDS OF BESSHATYR

The Besshatyr Necropolis is a complex of burial mounds for the leaders of the Saka tribe, specifically the Tigrhauda, dating back to the 6th-4th centuries BCE. Located on the right bank of the Ili River, in the Shybyr Gorge between the Degeres Ridge (Zhongar Alatau) to the west and the Kishi Kalkan Mountains to the east, the largest of these mounds, the Royal Mound, is 17 meters high with a diameter of 105 meters. The entire Besshatyr burial site covers about 2 square kilometers.

THE PETROGLYPHS OF TANBALY TAS

Petroglyphs are found throughout the territory of the national park, especially in the Terketi-Sai gorge. These ancient rock carvings, created by masters of the Bronze Age, depict scenes of hunting, wild and domestic animals, rituals, and sun-faced deities.

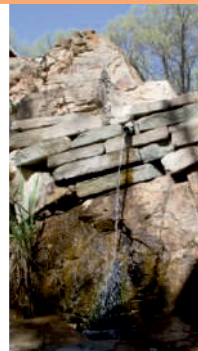
THE STONE STELES OF OSHAKTAS

Located near the Kishi Kalkans, 1.5 kilometers from the Mynbulak post and 10 kilometers from the Singing Dune, stand the Oshaktas steles. Legend has it that these are the remains of a massive cooking site used by Genghis Khan's army when they passed through the area in the 13th century. Another version suggests that these vertical stones once served as a signal tower.

THE SHOKAN VALIKHANOV'S SPRING

Between the Ulken and Kishi Kalkan Mountains, just 900 meters from the Singing Dune, lies a spring of crystal-clear water named after the renowned scholar and traveler Shokan Valikhanov. In 1856, Valikhanov and his expedition stopped here during their journey from Russia to distant Kashgaria. He later described these extraordinary places in his writings.

THERE ARE THREE EXCURSION ROUTES IN THE PARK:

- Excursion route No. 1**
Basshi Village – Shygan Gordon – Mynbulak Cordon – Oshaktas Stone Steles – Turang Groves – Sh. Ualikhanov Spring – Singing Dune Nature Monument. The total length of the route is 50 km.
- Excursion route No. 2**
Post No. 1 – Taigak Gorge – Tanbaly Tas Petroglyphs – Besshatyr Saka Mounds. The total length of the route is 52 km.
- Excursion route No. 3**
Basshi Village – Aktau – Katutau – 700-Year-Old Willow (Kosbastau Cordon). The total length of the route is 87 km.

FLORA

The flora of the "Altyn-Emel" SNNP includes 1,800 species of vascular plants, 29 of which are listed in the Red Book of RK, along with 31 endemic species such as Sievers apple, Ili barberry, Caucasian hackberry, Rhodiola rosea, and prangos Herder.

FAUNA

The fauna of the "Altyn-Emel" SNNP consists of 70 species of mammals, about 260 species of birds, 25 species of reptiles, 5 species of amphibians, and 28 species of fish. Among these, 44 species are listed in the Red Book of RK, including 11 mammals such as kulan, argali, goitered gazelle, snow leopard, Tian Shan brown bear, and Turkestan lynx, along with 28 bird species like the eagle, snake eagle, thrush, bearded vulture, griffon vulture, and crane.

